

مدال آوران المپیادی حوزه سلامت گزارش جلسات برگزار شده توسط گروه‌های علمی

فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

گروه علمی: آینده نگری، نظریه پردازی و رصد کلان سلامت تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۲/۱۲/۰۹

- موضوع / موضوعات جلسه: مدال آوران المپیادی حوزه سلامت

خلاصه موضوع / موضوعات مطرح شده در جلسه:

- تدوین مدل ارتباطی دانشگاه و صنعت جهت نیل به دانشگاه‌های نسل چهارم در نظام آموزشی ادغام یافته
- تحقق پاسخگویی اجتماعی در بیمارستان‌های آموزشی ایران: چالش‌ها و راهکارها

رئوس نتایج مذاکرات در جلسه

- اصلی‌ترین هدف تأسیس دانشگاه‌ها، پاسخگویی به نیازهای در حال تغییر جوامع بوده است. تغییر الگوی علل مرگ‌ومیر، افزایش بار بیماری‌های غیرواگیر و افزایش سالمندی جمعیت همگی سبب تغییر در انتظارات آن‌ها از نظام سلامت شده است. در نظام ادغام یافته ایران، بیمارستان‌های آموزشی سهم عمده‌ای از آموزش دانشجویان، پژوهش‌های بالینی، ارائه خدمات سلامت و بودجه دولتی نظام سلامت را به خود اختصاص می‌دهند؛ لذا با توجه به شکاف شناسایی شده بین وضع موجود و وضع مطلوب در این عرصه، بایستی ارتقای وضعیت پاسخگویی اجتماعی آن‌ها در اولویت قرار گیرد. در گزارش حاضر با انجام مرور حیطه‌ای، اهم چالش‌ها و راهکارهای تحقق پاسخگویی اجتماعی بیمارستان‌های آموزشی ایران در حوزه پژوهش و آموزش پزشکی شناسایی شده و با پیمایش پرسشنامه‌ای از خبرگان و ذینفعان، اولویت‌بندی شده‌اند. این گزارش به دنبال آن است که با ارائه توصیه‌هایی سیاستی ناظر به مهمترین چالش‌های تحقق پاسخگویی اجتماعی در حوزه پژوهش و آموزش پزشکی بیمارستان‌های آموزشی ایران، گامی در جهت پرورش فارغ‌التحصیلانی توانمند بردارد تا در نهایت آن‌ها بتوانند نیازهای جامعه در نظام ارائه خدمات سلامت را تامین نمایند.
- مسئله ارتباط دانشگاه با صنایع یکی از حیاتی برای آینده کشور است چراکه چرخ حرکت اقتصاد و نوآوری گسترش مرزهای علم و شکوفایی در اقتصاد مقاومتی در بستر این ارتباط رخ میدهد. بر اساس گزارش سال ۲۰۲۲ سازمان جهانی مالکیت فکری کشور ایران علی‌رغم وجود ظرفیت بسیار بالا در تولید علم (رتبه یک منطقه و رتبه ۲۰ جهان) از نظر اثربخشی و کاربرد علم در مقایسه با کشورهای دارای وضعیت مشابه (هند با رتبه ۵۶ و ترکیه با رتبه ۳۹) در رتبه بسیار پایین تری قرار دارد (رتبه ۶۵ جهان). ظرفیتی که طی سال‌های اخیر توجه گسترده‌ای به استفاده از آن شده است و اسناد بالادستی کشور و بیانات مقام معظم رهبری و مسئولین ذیربط که طی نگارش این سند مورد بررسی قرارگرفت خود گواه این موضوع است. بر همین اساس و برای کمک به تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد داده‌های علمی با بررسی متون موجود از تجربیات داخلی و خارجی و گزیده نظرات پانل خبرگان تشکیل شده از متخصصین این حیطه جمع‌آوری شدند که شامل مجموعه‌ای از چالش‌ها، موانع، راهبرد‌های تجربه شده در داخل و خارج کشور و مدل‌های توسعه روابط صنعت و دانشگاه بررسی می‌شدند. بر اساس داده‌های موجود و پیمایش پرسشنامه که شامل نمره دهی به

گزینه های سیاستی استخراج شده بر اساس معیار های اجراپذیری، هزینه اثربخشی و نتایج مورد انتظار نهایی برای همه ذینفعان توسط خبرگان بود، سه گزینه سیاستی با بیشترین امتیاز انتخاب شدند و در قالب برنامه اجرایی به نگرارش در آمدند. این سه گزینه سیاستی شامل ایجاد یک سامانه آنلاین جامع برای تسهیلگری و مدیریت روابط صنعت و دانشگاه با هدف استفاده بهینه از منابع وجود، جلوگیری از موازی کاری در گسترش زیرساخت های پژوهش، زمینه سازی برای ایجاد زیرساخت های جدید در قالب مراکز مشترک بین سازمانی در بستر دانشگاه های علوم پزشکی که ساختار ادغام یافته دارند و سایر دانشگاه های کشور، با در نظر گرفتن اهداف بلند مدت آنها برای نیل به نسل چهارم آموزش عالی روابط صنعت و دانشگاه را گسترش دهند. امید است سیاستگذاران و تصمیم گیرندگان محترم با پیاده سازی گزینه های سیاستی پیشنهاد شده، به شعار سال یعنی " مهار تورم و رشد تولید " جامه عمل بپوشانند.

توصیه های مطرح شده برای پیگیری:

- آینده ایران داشتن نیروی انسانی است که قادر به تفکر، استدلال، نظریه پردازی، نقد و حل مسائل علمی و اجتماعی و انسانهای تحلیل گر و با توانایی یادگیری مادام العمر باشد. نیروهایی توانمند که علاوه بر توانایی مواجهه با دنیای پیچیده و متالطم امروز، با طرح موضوعات نوین آینده را نیز به چالش بکشند. در این راستا، رسالت دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی کشور برای شناسایی، هدایت و پرورش استعداد های علمی دانشجویان بر کسی پوشیده نیست. شناسایی، هدایت و پرورش استعدادهای علمی دانشجویان به عنوان متولیان آتی سلامت جامعه، از اهمیت بسیار زیادی برای نظام آموزش عالی سلامت کشور برخوردار است.
- نقش مؤثر نیروی انسانی توانمند در توسعه پایدار کشور امری غیر قابل انکار است. در واقع، یکی از سرمایه های اساسی هر کشور، وجود اندیشمندان و متخصصان علمی و دانشگاهی است که دولت می تواند با بهره گیری از ظرفیتهای آنان، کشور را به سمت توسعه علمی، اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی سوق دهد. نخبگان و استعدادهای درخشان، به عنوان آینده سازان کشور نقش چشمگیری در ارتقای شاخص های علمی کشور دارند. یکی از محورهایی که در برنامه عدالت، تعالی و بهره وری آموزش علوم پزشکی مدنظر قرار گرفته و پیگیری میشود بحث ساماندهی نیروهای استعداد درخشان حوزه سلامت در قالب شناسایی، ارتقا و هدایت این نیروها است. در این مسیر، شناسایی استعدادهای درخشان کشور و ارائه راهکارهای مناسب برای شکوفایی تواناییهای این نخبگان، بسیار حائز اهمیت است. لذا ایجاد سازوکاری در سطح آموزش عالی سلامت به منظور برنامه ریزی سنجیده جهت شناسایی، حمایت و هدایت استعدادهای درخشان به سمت اولویت های راهبردی کشور، ضروری به نظر میرسد.